

Bilder av Fredrika

– En plats med mening

Pictures of Fredrika

– A place with meaning

Magdalena Bertilson

Bilder av Fredrika

- En plats med mening

Pictures of Fredrika

- A place with meaning

Magdalena Bertilson

Handledare: Elinor Carlbrand, Sveriges lantbruksuniversitet,
Institutionen för stad och land

Biträdande handledare: Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet,
Institutionen för stad och land

Examinator: Örjan Bartholdson, Sveriges lantbruksuniversitet,
Institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp

Nivå: Grundnivå, G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2015

Omslagsbild: *Pimpel tävling på Viskasjön.* Magdalena Bertilson, privat foto.

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Landsbygd, plats, space, representation, mening, stadsnorm, media, reciprocitet.

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur en plats kan beskrivas och vilken mening som tillskrivs den.

Fredrika är en mindre tätort i Västerbottens län beläget vid Viskasjöns strand. Här bor lite drygt 200 människor och i denna uppsats får vi möta sex av dem. I materialet som grundas på kvalitativa intervjuer beskrivs hur invånarna ser på sin bygd, hur det är att leva där och tankar kring framtidens utmaningar och möjligheter.

För att göra detta sammankopplas ovannämnd information till teorier inom samhällsvetenskap och socialkonstruktivism och begrepp som *space*, *imaginative geographies* och *reciprocitet* blir satta i arbete i en analys av platsförståelse.

Vidare diskuteras den gestaltning av Fredrika som sker i det offentliga rummet, som till exempel i tv, tidningar och radio. Hur ser framställningarna ut, varför ser de ut som de gör och hur relaterar invånarna till dessa bilder?

För att möta dessa frågor blir begreppet *representation* användbart och bidrar till diskussionen om en stadsnorm. Detta innebär strukturer där staden blir ansett som det normala och landsbygden som det avvikande.

Med stöd i uppsatsens upptäckter hävdar jag till sist att de strukturer och normer som ger staden företräde att representera landsbygden är både kraftfulla och destruktiva. Min slutsats är att när människors val kring vart man vill bosätta sig och leva sina liv inte längre blir ens egna innebär detta ett betydande problem ur frihets- och rättvisesynpunkt. Dessutom är detta inte bara ett problem som påverkar en plats som Fredrika, utan även svensk landsbygd i stort.

Nyckelord: landsbygd, plats, space, representation, mening, stadsnorm, media, reciprocitet.

Abstract

This thesis aims to examine how a place may be described and what meanings that are attached to it.

Fredrika is a village in the county of Västerbotten nestled by the shores of Lake Viskasjön. Just over 200 people reside here and in this thesis we get to meet six of them. Using material based on qualitative interviews, the ways in which these inhabitants understand their hometown, -in terms of what it is like to live there, and their thoughts regarding the challenges and possibilities of the future- are described.

Upon doing so this paper then attempts to connect the aforementioned material to theories from the social science and the social constructionist schools of thought. Constructs such as *space*, *imaginative geographies* and *reciprocity* are utilized in an analysis of ways to understand *place*.

Additionally, the image of Fredrika that is commonly portrayed in public spheres -such as television, newspapers and radio -is discussed. What does the image look like, why is it made to look this way and how do the inhabitants relate to it?

In attempting to discuss these questions the construct of *representation* is useful and contributes to the discourse of an urban norm, -this norm being a structure which presents the city as the normal and the rural as the abnormal.

Finally, I will summarize that the findings of the thesis suggest that the structures and norms that are granting the urban the authority to navigate the represent the rural are both powerful and destructive. My conclusion is that when individual's choices regarding where to settle and live are no longer able to be made autonomously, there becomes a significant problem in terms of liberty and justice. Furthermore, this problem effects not only a place like Fredrika, but also the Swedish countryside at large.

Keywords: rural, place, space, representation, meaning, urban norm, media, reciprocity

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	7
1.2 Frågeställning och syfte.....	8
1.3 Tillvägagångssätt.....	8
1.3.1 Deltagande observation.....	8
1.3.2 Intervjuer.....	9
1.4 Teoretisk grund.....	10
1.4.1 Space – Ett sätt att förstå plats.....	10
1.4.2 Representation- Ett sätt att skapa plats.....	11
1.4.3 Reciprocitet- Ett sätt att förhålla sig till varandra.....	11
1.5 Presentation av Fredrika och informanter.....	12
1.5.1 Introduktion till Fredrika.....	12
1.5.2 Introduktion till informanter.....	12
2 Berättelsen om Fredrika från Fredrika.....	14
2.1 Naturen.....	14
2.2 Människor och gemenskap.....	15
2.2.1 Föreningsliv.....	15
2.2.2 Att hälsa, se och dra upp varandra ur diket.....	16
2.2.3 Vem är Fredrika-bo?.....	18
2.3 Arbete och vardag.....	19
2.3.1 En förändrad arbetsmarknad.....	19
2.3.2 Service och Fredrikas plats i världen.....	20
2.4 Templet.....	22
2.5 En bild av barn, en bild av hopp.....	23
2.5.1 Avfolkning.....	23
2.5.2 Skolan.....	24
2.5.3 Nytt hopp.....	25
2.6 Media.....	26
3 Analys: Förståelser av plats.....	28
4 Analys: Media & representation.....	32
4.1 Medias effekter på Fredrika som plats.....	32
4.2 Kampen om bilderna.....	33
4.3 Vad styr berättelserna?.....	34
5 Slutord.....	37
Referenser.....	39

1 Inledning

- Vi kliver av den näst intill tomma bussen längs med riksväg 92. Denna tur bryr sig inte om att svänga in till Fredrika, utan härifrån får vi i drygt 10 minusgraders kyla själva följa skyltarna som leder fram till det före detta skogsbrukssamhället. Den öde fabrikslokalen, den slitna vägen och husen som verkar stå tomma större delen av året vittnar alla om den nedgång samhället obönhörligen gått till mötes. Av byns 250 invånare är medelåldern hög, barnafödelsen låg och arbetsmöjligheterna i princip obefintliga. ”En riktig eländesbygd” som någon från Uppsala beskrev det för mig. Den forna pärlan i det mäktiga ”drottninglandet”¹ ser ut att slukas av inlandets omgivande skogslandskap och urbanitetens tidsålder.
- Längs den lilla vägen ned mot de centrala gatorna i Fredrika denna soliga påskmorgon bjuder koltrasten på en ljudlig morgonserenad. Vi möter flera personer som glatt hälsar och ler, trots att de aldrig sett oss förut. Vår promenad ner mot den ännu isbelagda Viskasjön går förbi kyrkan, den välsorterade närbutiken och den F-6-skola som byns engagerade invånare tillsammans outröttligt fortsätter värna om. Här verkar barnen betyda mycket. På anslagstavlan utanför affären kan vi på affischer läsa om den mängd aktiviteter som erbjuds av byns föreningar och aktiva invånare. Alla är inbjudna, alla är välkomna.
- Uppe på toppen av Viskaberget biter kylan i kinderna även fast solen kastar ett varmt ljus över de snötäckta vidderna. Här, i vildmark och periferi finns möjligheten att upptäcka några av de mest essentiella delarna av buddhistisk filosofi; tomhet, närvaro och frid. Redan nu har buddhister från hela världen börjat strömma mot lilla Fredrika för att besöka vad som planeras bli Europas största buddhisttempel. Flera har till och med valt att slå sig ned i närområdet. Munken Phramaha Boonthin, ordförande i Buddhistiska föreningen i Lappland, verkar

---

¹ ”Drottninglandet” är en benämning på de tre orterna Vilhelmina, Dorotea och Fredrika som fick namn efter Gustav IV Adolfs gemål Fredrika av Baden.

inte ha några tvivel på Fredrikas lämplighet för att utöka buddhismens etablering i väst: ”Denna platsen finns för ett tempel”²

De tre exemplen ovan har jag skrivit utifrån några av de framställningar av Fredrika jag stötte på under mitt fältarbete. Den första gestaltar Fredrika som en utdöende eländesbygd i Norrlands inland, den andra som en levande landsbygdsidyll och den tredje som en ultimata plats för ett thailändskt tempel. Dessa stycken framställer som läsaren ser, vitt skilda bilder av platsen, dock är alla ”sanna” i den mån att ingen information är fingerad.

Förutom dessa bilder finns det såklart otaligt många fler representationer av Fredrika, inte minst invånarnas egna.

Men för att börja från början, hur var det egentligen jag hamnade här?

1.1 Bakgrund

Jag höjde på ögonbrynen. Blev lite osäker och skrollade igenom kommentarerna under tidningsartikeln en gång till. Var inte nästan alla inlägg ovanligt positiva? Artikeln i Västerbottens-Kuriren handlade om ett kommunalråd i en liten landsbygdskommun som verkade satsa allt för att få till stånd bygget av ett buddhisttempel i sin hembygd (se Johansson 2012). De flesta replikerna verkade komma från ortens invånare och var glada, uppmuntrande och segervissa. Jag blev nyfiken på vad detta var för ett ställe som dessa positiva kommentarer skrivits ifrån, angående ett initiativ som skulle kunna tänkas förändra deras hembygd på ett betydande vis.

Det här var mitt första möte med Fredrika, en plats jag sedan tidigare inte hade någon som helst anknytning till. Jag blev nyfiken på kulturmötet mellan den thailändska buddhismen och invånarna i den västerbottniska landsbygdsorten, hur man sinsemellan upplevde mötet och vilka visioner kring byns utveckling som fanns. Dock upptäckte jag när jag väl inledde fältarbetet att det fanns ett annat ”kulturmöte” som man verkade långt mer angelägna att just nu prata om i Fredrika. Ett möte med tidningsbladens trycksvårta och tv-reportrars allvarliga röster. Det kändes viktigt att lyssna och försöka förstå den verklighet som beskrevs för mig och min uppsats tog riktning mot ett nytt område.

---

² Citat: Buddharama tempel i Fredrika (2014)

1.2 Frågeställning och syfte

Utifrån upplysningar från några av Fredrikas invånare vill jag i uppsatsen undersöka två delfrågor:

- Vilka bilder har invånarna av sin hembygd?
- Vilka bilder av platsen är det som syns mest utåt i det offentliga rummet och hur påverkar dessa bygden inåt?

Syftet med uppsatsen är att genom fallet Fredrika ge exempel på olika sätt att beskriva en plats på och skapa mening samt undersöka hur samhällsförändringar och gestaltning i media kan påverka människors förståelse av platsen.

Trots att Fredrika förvisso delar vissa drag med andra glesbygdsorter i Norrlands inland är byn samtidigt unik som plats. Jag avser därför i denna text aldrig ta ifrån Fredrika sin särskildhet.

1.3 Tillvägagångssätt

För att samla in det kvalitativa material jag ansett mig behöva för att besvara mina forskningsfrågor befann jag mig i Fredrika under en knapp vecka. Här bildade jag mig en uppfattning om bygden, genomförde observationer i sociala sammanhang och kom i kontakt med de människor som blev mina intervjuinformanter.

Jag har i uppsatsen inte som avsikt att på något sätt ge en fullskalig, eller ens representativ, framställning av hur ”Fredrika-bor” tycker och tänker. Det skulle helt enkelt vara omöjligt då jag bara pratat med sex personer. Vad detta kvalitativa material ändå ger mig möjlighet att göra är att gå djupare ned i just dessa människors tankar och perspektiv, vilket visade sig mycket användbart för att kunna ta del av en större bild. Jag skriver om en av Sveriges minsta kommuner, om en av dess minsta orter, och om sex personers upplevelser. Ändå leder det mig fram till diskursen om stad och land och vart Sverige är på väg.

1.3.1 Deltagande observation

En metod jag använde mig mycket av i Fredrika var att samla material genom att delta i olika sociala sammankomster och praktiskt uppleva den plats jag ville förstå.

Den enda person i byn jag var i kontakt med innan fältarbetet påbörjades bjöd in mig till en pimpeltävling på påskafton. Detta visade sig vara ett bra tillfälle för att observera hur det kan se ut när man i byn träffas för att umgås och ha trevligt. Ett gudstjänstbesök med efterföl-

jande kyrkkaffe på påskdagen gav en liknande möjlighet för mig att iaktta gemenskap och umgänge på ett någorlunda diskret vis.

Ytterligare tillfällen jag använde mig av observation var vid mina besök på byns mataffär. Här kunde man småprata med den hjälpsamme handlaren, hans kunder och till och med ta en fikapaus i en soffa under skylten ”*Sitt ned för Fredrika*”. Detta hjälpte mig få en klarare bild av affärens betydelse för byns invånare.

Promenader både nere på byn såväl som över sjön, längs med leder och uppe på det så kallade tempelberget var även de till god hjälp för att stöta på människor, känna av attityder mot mig som besökare samt uppleva något av den natur som informanterna i intervjuerna beskriver som så betydelsefull.

1.3.2 Intervjuer

Intervjuer med boende i Fredrika är grundmaterialet i uppsatsen. Jag fick chansen att tala med sex personer i olika åldrar som bott i Fredrika i allt från ett par år, ett tiotal år till hela sina liv.

Två av mina informanter hade jag tagit kontakt med innan jag reste till Fredrika. Det var de som senare hänvisade mig vidare till tre andra personer, ett sätt att samla informanter som brukar kallas snöbollsmetoden. Jag upplevde det som en stor tillgång att få tips på personer på det här viset eftersom jag då också kunde uttrycka mina preferenser för nästa informant, som t.ex. hur länge personen bott på orten, och nära på få ett skräddarsytt förslag av mina hjälpsamma informanter. En av intervjupersonerna kom jag i kontakt med på den ovan nämnda pimpeltävlingen då vi tinade fingrarna runt elden.

Jag lade upp mina intervjuer efter en livsvärldsmodell, vilken handlar om att utifrån personens eget perspektiv försöka förstå hens uppfattning av värld och vardag (Kvale & Brinkmann 2014:42). Frågorna var halvstrukturerade vilket innebar att jag i bakgrunden hade en tanke om vilka övergripande teman jag önskade att intervjun skulle behandla, men lät vägen dit vara ganska fri. På det vis hade jag möjlighet att följa informanternas egna tankespår och associationer vilket många gånger ledde in på intressanta stigar.

I två av fallen intervjuades två personer samtidigt, det var detta som kändes mest naturligt eftersom det rörde sig om par och intervjuerna utfördes i deras hem. Det är möjligt att det påverkade det insamlade materialet att informanterna behövt dela svarsutrymmet med sin partner men då båda paren visade en mycket dynamisk kommunikation

ansåg jag inte detta innebära ett betydande problem. Tvärtom var sät-
tet de fyllde på varandras information, klargjorde eller utmanade på-
stående givande och bidrog till en fyllighet som jag är tveksam till
om jag själv, som utomstående, kunnat bidra med.

Alla namn i uppsatsen är fingerade och citaten i efterhand konfirme-
rade av informanterna. Citat från den av intervjuerna som genomför-
des på engelska har jag översatt till svenska.

För att förstå mina informanternas hänvisningar till medias framställ-
ning av Fredrika har jag tillägnat mig en del pressmaterial i form av
tidningsartiklar och TV-inslag och så funnit uppbackning för deras
uttalanden i utomstående källor. Fokus i denna uppsats ligger dock på
informanternas egen förståelse för de fenomen som diskuteras, varför
medialt material endast refereras till snarare än behandlas.

1.4 Teoretisk grund

1.4.1 *Space – Ett sätt att förstå plats*

Jag kommer i uppsatsen utgå från en socialkonstruktivistisk förstå-
else av plats, närmare bestämt utifrån begreppet *space*. Space kan de-
finieras som en sfär av sociala relationer i interaktion med varandra
där en mångfald av identiteter skapas och samexisterar. (Massey
1999b:281). Space är snarare än fast och definitivt något konstruerat
som alltid verkar befinna sig i process av ständig omarbetning och
förändring.

Betraktelsesättet utgår alltså från att vad vi till vardags kallar ”plats”
förstås bättre om vi fokuserar på de sociala processer som är verk-
samma snarare än på fysiska och materiella aspekter.

Detta rumsliga fokus blir ett passande sätt att möta min frågeställ-
ning, eftersom det är det Fredrika som idag är socialt och kommunika-
tivt skapat som kommer att beskrivas.

Ett begrepp som ibland används i samband med *space* är *Imagined
geographies*, först myntat av Edward Soja och som av Doreen Massey
beskrivs som mentala och dualistiska uppfattningar av platser. Dessa
imagined geographies är sammanhållna av sociala relationer och
maktförhållanden, vilka avgör hur *space* blir sammansatt eller avgrän-
sat (Massey 1999a:17). Detta koncept anses ligga bakom västvärldens
modernitet och institutioner, så som nationalstater.

1.4.2 Representation- Ett sätt att skapa plats

Representation är ett ganska paradoxalt begrepp. Enligt Hall (*Stuart Hall: Representation & the media* 1997) handlar det om hur en "verklighet" som t.ex. en händelse, en plats eller en identitet återges, en verklighet som egentligen inte existerar. Självklart händer saker och ting, men hur man uppfattar detta är ämne till en oändlig variation. Därför blir själva tanken på *en* verklighet orimlig, då varje öga skapar en ny syn. När jag i min text talar om "bilder" är det just detta jag vill beskriva, representationen som högst individuellt skapad (Hall 1997b:18).

Följden av detta argument blir att en representation aldrig kan återspegla en händelse *så som den verkligen var*, utan alltid blir till något annat. Vad representationer framför allt gör är att **skapa mening** och nagla fast denna mening i ett ting, en plats eller en händelse. Detta meningsskapande sker genom språk, som till exempel vid direktkontakt med andra människor, i narrativ eller via mediakommunikation. Det byggs på det sättet upp en **delad mening**, vilket innebär att man på ett eller annat sätt har en gemensam grund av förståelse kring vad olika fenomen har för innebörd (Hall 1997a:1-4).

Till frågor angående representation kommer följaktligen även frågor rörande makt, som till exempel effekter av en viss representation, vem det är som har möjligheten att representera vad och på vilket sätt.

1.4.3 Reciprocitet- Ett sätt att förhålla sig till varandra

Reciprocitet, normen om ömsesidiga utbyten, är ett begrepp som flitigt används i Robert Putnams diskurs om social tillit och hur socialt kapital byggs upp. Man kan skilja på två olika sorter av reciprocitet, där den första, *balanserad reciprocitet*, är utbyte av tjänster eller varor med förväntning på en direkt och likvärdig återbäring. *Generell reciprocitet* däremot innebär att människor är beredda att hjälpa varandra utan en direkt gentjänst, eftersom man känner en tillit till att personen kommer återgälda hjälpen vid ett annat tillfälle. Det upprätthålls alltså ett för tillfället obalanserat men över tid hållbart utbyte av tjänster och gentjänster. (Putnam 1993:172).

Generaliserad reciprocitet har en mycket betydelsefull plats i relationer både emellan individer, som till exempel i vänskap, såväl som emellan ett större antal människor t.ex. inom lokalsamhällen. Det är den generella reciprociteten som syftas på när jag vidare i texten hänvisar till reciprocitet.

1.5 Presentation av Fredrika och informanter

1.5.1 Introduktion till Fredrika

I Fredrika socken ingår flera mindre byar, varav tätorten Fredrika är en. Socknen ligger mellan Gideälven och Lödgeälven och en mängd sjöar och myrmarker finns insprängda i de stora skogsområdena.

Byn Fredrika ligger vid Viskasjöns strand. Enligt Statistiska centralbyråns senaste mätning 2010 bodde det i tätorten 215 invånare, men befolkningen ökar stort under sommarsäsonger eftersom det finns många fritidshus i området (SCB 2011).

Innan byn fick namnet Fredrika hette det Viska. Detta namn härstammar från det sydsamiska Vistege och används fortfarande av många av områdets invånare. Fredrika var egen kommun fram till sammanslagningen 1974, då man gick upp i Åsele kommun.

Traditionellt har skog och småskaligt jordbruk dominerat näringslivet i Fredrika. Sågverk, flottning och kvarndrift var viktiga näringar en bra bit in på 1900-talet. Den snabba tekniska utvecklingen inom skogsbruket ledde dock till att förhållandena fort förändrades och många arbetstillfällen försvann (Studieförbundet Vuxenskolan Åsele-Fredrika 1982). Idag ägs 25 % av den produktiva skogsmarksarealen i Åsele kommun privat, 32 % statligt och resterande andel av aktiebolag (Åsele kommun 2013).

I Fredrika finns idag F-6 skola, daghem, äldreboende, en filialmottagning för distriktssköterska, mataffär, bensinmack, bibliotek och en brandkårsstyrka. Närhet till jakt, fiske och vandringsleder lockar en del besökare och i byn finns turistföretag som camping, hotell, pensionat, vandrarhem, restaurang och café.

Tankarna om att bygga ett tempel i Fredrika började år 2004 då Phramata Boonthin, huvudmunk i Föreningen för Thailändsk buddhism i Sverige, kom i kontakt med Åsele kommun. Den thailändska buddhismen är en del av Theravada-traditionen och templet i Fredrika förväntades bli det största i Europa. På grund av finansieringssvårigheter har bygget ännu inte påbörjats men ett temporärt tempel finns i en villa i närheten av tempelplatsen som välkomnar besökare.

1.5.2 Introduktion till informanter

Kjell och Eva har tillsammans bott i Fredrika sedan 1987. Kjell är född i byn och har bott där under större delen av sitt liv. Eva kommer från Ångermanland och flyttade till Fredrika när hon och Kjell bildade

familj. Eva arbetar som lärare på förskolan och Kjell driver sitt egna företag som snickare. De uppskattar de natursköna omgivningarna och lugnet i Fredrika.

Josefin och Daniel är ett ungt par som precis fått sitt första barn. De träffades då Josefin var på besök i Fredrika, Daniels hemort men bodde sedan under många år i Umeå och Vindeln under sina studieperioder. De äger sedan 7 år tillbaka ett hus i Fredrika. Idag arbetar Josefin precis som Eva på Fredrikas förskola och Daniel på en byggfirma i Umeå. De är båda mycket aktiva i flera av Fredrikas föreningar.

Britta är pensionär och bosatt i Fredrika sedan 1969. Hon föddes och växte upp i Helsingfors, men kom till Sverige som 18-åring och studerade då till sjuksköterska i Stockholm. Hon flyttade senare till Fredrika med sin man och var under större delen av sitt arbetsliv verksam i Fredrikas närområden som barn- och distriktssköterska. Britta tycker om hantverk, är intresserad av miljöfrågor och håller på att ge ut sin tredje bok med egenskrivna visor.

Suus kommer från Holland och driver med sin väninna sedan ett par år tillbaka företaget Viskagården, med vandrarhem och restaurant. De fick syn på gården via en annons i Holland och bestämde sig för att åka och titta. De tyckte om gården och Fredrika så pass mycket att de bestämde sig för att köpa och bosätta sig. De senaste åren har det blivit mer säsongvis pendling mellan Sverige och Holland än de först tänkt sig, men Suus trivs väldigt bra i bygden.

2 Berättelsen om Fredrika från Fredrika

De öppnade sina ytterdörrar och välkomnade mig in i sina hem. Under samtalen i kök och vardagsrum öppnade mina informanter även upp inre fönster och gav mig möjlighet att utifrån få en inblick i deras hembygd. Vad de berättade hade en del gemensamt men visade sig också variera en hel del från person till person. Genom att här gå igenom de områden som informanterna antydde var viktiga för platsen ska jag försöka delge er ett par av dessa berättelser. Parallellt kommer jag väva in mina egna reflektioner och tankar för att fördjupa diskussionen kring platsen Fredrika.

2.1 Naturen

Den natur som omgärdar Fredrika kommer snart på mina informanternas läppar när vi sätter oss ned och pratar.

Det första ord Kjell och Eva väljer när jag frågar dem hur de skulle beskriva Fredrika för utomstående är just ”natureskönt”. ”Lugnt” och ”trivsamt” följer strax efter. De talar om skog, sjöar och strövområden och även tystnad, midnattssol och den rena luften. De berättar att detta inte bara är av värde för dem själva, utan även för de många besökare som kommer till Fredrika varje år. Långväga eller kortväga gäster, överraskade över naturens skönhet verkar de alla bli.

För det unga paret Josefin och Daniel var just naturen en av de stora anledningarna till att de flyttade ifrån Umeå. Då de både är intresserade av friluftsliv blev det tillslut ganska omständligt att alltid packa bilen och åka ut från Umeå för att kunna njuta av sina intressen:

Daniel: ”Nä det där alltså. Så fruktansvärt omständligt när man skulle göra nånting. Att göra nånting för oss var ju inte att åka ner på stan och sätta oss på ett café och sitta där i tre timmar och svamla, utan det var ju att fara ut och få vara ute och röra på oss och se oss om. Behöver inte vara så

stort, bara fara ut och sitta och grilla korv, gå nån vandringsled eller bara gå ut och titta på naturen. Dom bitarna. Och då insåg man ju när man kom hit hur enkelt det blev.”

Suus berättar att det var tystnaden som imponerade mest på henne då hon kom hit från Holland. Att det om kvällarna kunde vara så tyst att man hörde sin egen kropp arbeta. Och att det med tystnaden fanns en särskild fridfullhet. Hon berättar att hon har svårt att sätta ord på det, men att det är som att det finns en sorts magi över Fredrika. Något som greppar tag i och attraherar människor att komma till just den här platsen på jorden.

Både Josefin och Daniel, Suus och Kjell och Eva beskriver alltså den vackra naturen som ett av Fredrikas främsta kännetecken. De uttrycker glädje, stolthet och att de känner sig lyckligt lottade att få bo såhär och att miljön innebär ett mervärde som saknas i stadsmiljö. Det är inte svårt att förstå vikten av naturen i deras Fredrika.

2.2 Människor och gemenskap

På påskaftonsförmiddag är det stort pådrag nere på isen vid Klockarudden. Solen strålar från en knallblå himmel och snöns alla diamanter bländar när vi på avstånd ser ut över Viskasjön. Även fast det luktar brinnande björkved och korv påminner den skottade april-isen om en badstrand. Människor sitter på en begränsad yta utspridda i små kluster av familjer eller för sig själva, och tack vare den gemensamma aktiviteten är man lite närmre varandra än vanligt. Det är något som gör det tydligt att man trots grupperingarna är här tillsammans. Alla har tagit sig tid att komma hit och alla ägnar sig åt samma aktivitet, man pimplar. Skoterföreningen har ordnat med tipspromenad, lotterier och korvgrillning på udden, men fokus verkar ändå finnas ute på isen, i att tillsammans, något för sig själva, sitta och njuta av den gemensamma solen, den gemensamma sjön och det gemensamma vi.

2.2.1 Föreningsliv

I Fredrika finns det ett rikt föreningsliv inom vitt skilda intresseområden. Bland de aktiviteter som årligen anordnas kan bland andra nämnas

hembygdsdagar, Rock n roll jamboree, Mc-träff, löptävling, skidtävling och högtidsfiranden.

Kjell och Eva berättar att det vanligtvis är bra uppslutning till föreningsarnas aktiviteter, folk tycker att det är roligt att det händer saker.

Suus talar om att hon tycker sig kunna se en form av lojalitet i byn när det är någon som anordnar något. Särskilt från en viss del av byborna. De själva ordnar ibland bufféer på Viskagården och då brukar det komma mycket folk, även från byn.

Att det anordnats aktiviteter och tillställningar i föreningar säger Britta varit bra för att skapa ”samling”. Hon var en period drivande i uppsättningen av flera sångspel i Fredrika, som verkar varit mycket uppskattade. De var även betydelsefulla för Britta själv som uttrycker att hon i och med dessa kände att hon bidrog med något till orten genom att skapa något roligt för dess invånare. I detta verkar ligga ett speciellt värde. Aktiviteterna och föreningsverksamheten verkar alltså vara viktiga i Fredrika. Ett tecken på det är att många invånare ägnar en hel del av sin fritid till att hålla föreningar igång och delta i de aktiviteter som anordnas. Att det har betydelse även för bygget och upprätthållandet av en gemenskap i bygden ska vi återkomma till i nästa avsnitt.

2.2.2 Att hälsa, se och dra upp varandra ur diket

Den åretruntboende befolkningen i Fredrika är inte så stor. Trots detta, eller kanske tack vare detta, verkar gemenskap och socialt sammanhang enligt mina informanter inte på något sätt vara en bristvara.

Josefin och Daniel berättar att deras sociala liv inte alls begränsas av att bo i Fredrika, tvärtom från vad många utifrån kanske skulle tro. Här finns det trevligt folk och även ett par andra barnfamiljer. De resonerar att man i ”stan” inte alltid verkar ha tid för sociala relationer, att det är så mycket jäkt och karriärshets. Med detta antyds det också att det inte gäller på samma sätt i Fredrika; här har man mer tid för familj och vänner. De talar även om hur man i Fredrika inte har lika stränga gränser kring generationer. I stan kanske man umgås mest med de i sin egen ålder medan den uppdelningen inte är lika viktigt här. Man kan umgås och ha trevligt ändå. Josefin kopplar detta till vad hon ser på sitt jobb på förskolan, att det inte heller för barnen är så viktigt med åldrarna:

”Det märker man på förskolan att de uppskattar verkligen varandra. För när vi var som minst barn så kunde det ju vara dagar när nån var helt själv. Så det spelar inte så stor roll vilken ålder man är i, huvudsaken är att man har en kompis. Redan där så skolas de in i att man tar hand om varandra.”

Litenheten är heller inget som Suus, som kommer från en bra mycket mer tätbefolkad del av Europa, har problem med, snarare tvärtom:

“Jag älskar att det är litet, det är roligt! Att vinka hela dagen åt alla, det är trevligt! Men man måste tycka om det annars blir det hemskt, för det är litet och man ser jämt samma människor.”

Trots den överlag goda stämningen berättar Suus att det givetvis även finns konflikter i Fredrika. Någon är arg på någon och man kanske är ovänner, men man låter sällan detta synas alltför öppet utåt. Hon beskriver skämtsamt deras restaurant Viskagården som en plats där en del socialarbete bedrivs, folk kommer in, luftar saker och pratar av sig lite. Och sen kanske det känns bättre.

Daniel och Josefin säger att det känns märkligt och onaturligt för dem att bo på platser där man går förbi varandra på gatan utan att hälsa. Och om man ändå gör det så tittar folk på en på ett sätt som får en att undra ”är det mig det är fel på?”. Det normala tycker de är att möta andra människors blickar och att hälsa.

Daniel berättar skämtsamt om att det i Fredrika inte finns behov för polisutredningar. Här går det ändå inte att göra något i hemlighet för det finns alltid någon som sett dig.

”Du kan ha varit ute och roat dig på natten, fiskat, och kommit hem halv 3. Det är helt svart, inte ett lyse på och man tänker att det kan omöjligt vara nån som sett mig. Men dagen efter säger nån ”Hörrudu, du var ute sent igår kväll! (skratt)”

Men vidare i samtalet ger han en glimt om att den nästan komiska uppsikten över varandra även fyller ett större och viktigare syfte. Man märker om någon inte dragit upp gardinen en morgon och kanske råkat ut för en olycka. Han förklarar det med orden: ”*man ser ju om varandra, man bryr sig ju.*”

Våra samtal om det sociala livet i Fredrika leder oss in på temat om reciprocitet och social tillit. Alla informanter berättar nämligen för mig att det är så i Fredrika att om man behöver hjälp, då får man det. Slående ofta beskrivs detta med att man hjälper den som kört av vägen upp, att man inte låter varken känd eller okänd, vän eller ovän ligga i diket. Detta kan betraktas som både en metafor för oförutsättningslös hjälpsamhet, att se varandra som medmänniskor och vilja hjälpa varandra utan att vinna något åt sig själv. Men även i sin mer bokstavliga betydelse är bilden talande. Att hamna i diket vintertid på en väg där förbipasserande bilar är få kan faktiskt innebära livsfara, precis som att gärningen att dra upp varandra kan innebära att rädda liv.

Ett tredje vis att tänka på skildringarna att inte låta någon ligga i diket, att hälsa på gatan, se efter och uppskatta varandra är att fundera över om det mellan mina informanternas rader kan finnas en jämförelse till en plats där man faktiskt låter varandra ligga och tittar rakt ut i luften. Där man inte skulle ställa upp för varandra eller kanske inte se varandra för en förstörad individualisms skull. Jag undrar om det annars ens skulle vara betydelsefullt att berätta om allt det här för mig som kommer utifrån? Men det är egentligen bara Josefin som uttrycker detta i ord:

”Som när man läser i tidningarna om folk som kört av vägen och det passerar liksom bil efter bil efter bil utan att någon stannar. Jag menar här, skulle det hända nått så är det första bästa, ring efter hjälp eller (namn på granne), han är fort på plats och drar upp med traktorn. Här hjälps man åt med det som behövs”.

En förklaring som forskning gett till frågan hur det kan komma sig att en stark hjälpsamhetsnorm byggs i ett samhälle är just ideellt engagemang (Putnam 1995:66). Genom det frivilliga arbetet fostras tydliga normer kring reciprocitet, som t.ex. att ställa upp utan betalning och engagera sig i något som gynnar fler än en själv. Föreningsverksamhet kan därför fungera som en grogrund för social tillit.

När jag under besöket också får veta att Åsele kommun dragit in en så grundläggande service som ambulans för invånarna, får min förståelse kring vikten reciprocitet och hjälpsamhet en djupare nyans. Den offentliga servicen kan hända dras in, men tryggheten av att se efter varandra, den finns kvar oavsett.

2.2.3 *Vem är Fredrika-bo?*

Britta: ”Det spelar ingen roll vad det är för nånting. Det får komma hit vad som helst. Bara de kan försörja sig och vara glada och nöjda och ropar hej åt en på gatan!”

Något som är lite speciellt för Fredrika är att det bland invånarna finns många olika nationaliteter representerade. Uppemot 10-12 stycken får jag höra och när jag frågar om hur detta kommer sig får jag många skratt och axelryckningar. En del verkar ha valt att flytta till Fredrika för lugnet och naturen, andra för familjekopplingar. De låga huspriserna tillsammans med kommunens aktiva jobb för att locka utländska inflyttare kan även det vara en bidragande orsak. Hur som helst verkar Fredrikas invånare glada och stolta över att fler och fler med utländsk bakgrund väljer att bosätta sig i bygden.

När Suus flyttade hit från Holland upplevde hon ett varmt välkomnande. Folk var trevliga, snälla och hjälpsamma. Hon berättar om hur hon redan under den första veckan erbjöds låna en bil från en granne då deras egen gått sönder. Ett sådant förtroende säger hon att hon aldrig stött på i hemlandet. Att ta steget vidare från denna sortens goda grannskap till lite djupare vänskaper antyder hon dock kunna vara lite svårare. Kanske beror det på språk- eller kulturskillnader. Hon berättar också att hon förväntar sig att hon alltid kommer vara "holländskan" i byn, även om 15 år eller så. Hon sammanfattar den sociala situationen som inflyttad som begränsad men okej, det räcker för henne.

När jag frågar Britta om hon tyckte det var lätt att komma in i samhället säger hon med ett skratt att hon liksom tvingat sig in. I och med alla hembesök hennes jobb innebar kom hon ju i kontakt med mycket människor. Detta hjälpte henne in men, tillägger hon, skilde henne även från de andra i byn:

"För i en liten by så har var och en sin plats. ... Man håller sig inom sina gränser... och jag vet det, att det är många som retar sig väldigt på det där men det är så i små byar... I om mitt yrke och eftersom jag inte är Fredrikan från början, så har jag inte ingått i samhället på det sättet, utan jag har alltid varit en tjänsteman."

Trots den särskiljning arbetet gett henne betygar Britta att hon själv alltid känt sig som "Fredrikan" men kanske aningen begränsat: "*andligen men inte kroppsligen... eller tvärtom!*"

2.3 Arbete och vardag

2.3.1 En förändrad arbetsmarknad

Omgivet av stora områden skogsmark präglades sysselsättningen i Fredrika under lång tid av skogsskötsel. De stora förändringar branschen genomgick under förra seklets andra halva förändrade dock detta.

Daniel berättar att hans pappa var anställd på Sveaskog, och att den lokala filialen vid det tillfället hade 250 anställda i Fredrika. Han blev den siste som jobbade kvar.

Av de arbetstillfällen som skogsbruket fortfarande genererar utförs numera de flesta av besökande arbetare från Litauen som endast befinner sig i Fredrika under de intensiva arbetsperioderna. Bärplockning är en annan näring som genererar många säsongsjobb i Fredrika.

De fasta arbetena i dagens Fredrika finns bland annat inom transport-sektorn, vård-omsorg och undervisning. Det finns även en rad egen-företagare i byn som driver verksamhet inom turism, service, infrastruktur, konsultation, hantverk med mera.

År 2011 invigde Vattenfall sin största landbaserade vindkraftspark 20 kilometer norr om Fredrikas tätort. De 40 kraftverken håller idag 9 personer med arbete som service- och driftsansvariga. Planer finns på att bygga ytterligare en vindkraftspark strax öster om Fredrika och många verkar hoppfulla på att detta skulle innebära ytterligare arbetstillfällen. Mina informanter verkar inte direkt tro att detta skulle vara intressanta anställningar för Fredrikabor, men att det kanske skulle attrahera nya människor till att flytta dit.

Något jag finner intressant i samtalen om vindkraft är att en av mina informanter låter mig förstå att hen egentligen inte är så positiv till vindkraftsutbyggnad med tanke på landskap och naturvärden. Men hur kan man med att säga något sådant när det kanske är ens granne som arbetar där för att försörja sin familj och när man vet hur betydelsefullt vartenda arbetstillfälle är för orten? Här kommer alltså en viss lojalitetsplikt till uttryck och blir prioriterad högre än en eventuell lust att uttrycka kritik mot vindkraft som sådan.

På samma sätt uttrycks av mina informanter ett hopp om att fler näringar ska växa fram och bidra till fler arbetsmöjligheter i bygden. Särskilt turismen tror mina informanter kan vara intressant för framtidens arbetsmöjligheter. Men de är överens om att det behövs människor som är drivna, duktiga och beredda att börja smått för att det hela ska gå vägen.

I samtalen kring detta verkar det som att mina informanter väntar sig att dessa entreprenörer främst ska komma utifrån och flytta in till Fredrika. ”*Nytt folk som kan dra igång*” säger Britta är viktigt för Fredrikas utveckling. Hon tror att inflyttare har en annan vind i ryggen, eftersom de kan börja från noll. Därför tror hon mycket på de yngre förmågorna.

2.3.2 Service och Fredrikas plats i världen

Om man blickar tillbaka ett par decennier i tiden blir de stora förändringarna som skett gällande service och kommunikationer påtagliga. Kjell och Eva ger mig en inblick i hur Fredrika såg ut tidigare, då utbudet i Fredrika var betydligt större:

Eva: ”Då jag flyttade hit så fanns det både post, bank, bensinmack med kioskutbutik, två affärer och två stycken bilverkstäder, så det var ju mycket mer serviceställen än nu. Nu har vi ju affär och... ja, det är det! (skratt)”

Matbutiken är något som nämns av alla mina informanter, alla uttrycker sig glada över att den finns i byn. Och även fast någon tycker priserna är väl höga verkar man mycket mån om att stötta den, så att den ska ha möjlighet att finnas kvar. Suus säger:

”Vi vet alla att vi måste behålla affären, så vi handlar i städerna i närheten men gör även en del inköp där (på affären, min anm.) bara för att hålla honom vid liv. Om han stänger är det inte bra.”

En anledning till lojaliteten gentemot matbutiken kan vara frånvaron av annan service, affären är precis som Eva säger, en av få serviceinrättningar som finns kvar som är riktade mot lokalbefolkningen snarare än besökare.

Många Fredrikabor reser inte bara för inköp eller servicenyttjande, utan också för att arbeta. Det är inte ovanligt att man spenderar en betydande del av sin fritid körandes bil till större orter som Åsele eller Umeå.

Daniel är en av de som pendlar de 11 milen enkel väg till Umeå på daglig basis. För egen del tycker han inte det är något problem, han kör den sträckan på omkring en timme och jämför det med hur mycket tid som kan gå åt till pendling även i en storstad.

Andra, som t ex Kjell, blev trött på pendlingen och att ibland tvingas övernatta på arbetsorten så han valde att starta eget företag i Fredrika för att vara mer hemma.

Men vad är det egentligen som säger att det är Fredrika som ligger avsides från Umeå, och inte Umeå som ligger avsides från Fredrika?

Lite oväntat får jag från många olika håll med glimtar i ögonen förklarat för mig att Fredrika egentligen inte alls är perifert utan tvärt om ”centralorten”, platsen allt annat är beläget runt. Det är Britta som förklarar för mig att uttrycket härstammar från den thailändska munken:

”Det var så roligt med den där munken, för han insåg det att Fredrika är ju en centralort! Det har jag också skojat om, att det är ju nio mil till Lycksele, 11 mil till Umeå, 10 mil till Ö-vik, 6 mil till Åsele, så vi är alltså en centralort! Det var munken som hajade det där, rolig munk den där Boonthin eller vad han heter!”

2.4 Templet

Britta: ”Jag tror såhär, att miraklens tid är icke förbi. För plötsligt så kommer det hit en munk och ska inviga ett hus också händer det allt möjligt!”

Under hela min vistelse i Fredrika blir jag förvånad över hur liten plats det buddhistiska templet verkar ta i invånarnas tankar. Faktum är att det inte i någon av intervjuerna spontant kommer upp i samtalen kring vad Fredrika är, var eller kan komma att bli. När jag själv ställer frågor om templet finns där dock många relaterade tankar och alla de jag pratar med har en positiv inställning till ett eventuellt tempel. För ”eventuellt” är just hur det beskrivs för mig, planeringsstadiet har nu pågått sedan 2004 medan själva byggandet av det stora templet inte startat på grund av ekonomiska frågor. Med löfte om del-finansiering från högre instanser i den Thailändska regeringen förberedde man sig att börja bygga år 2007. Men bara ett halvår före detta avsattes regeringen i en statskupp och bygget fick skjutas upp (Härdmark 2006). Sedan dess har andra partners och finansiärer sökts och det är i detta läge tempelprojektet är idag.

Mina informanter verkar inte riktigt räkna med att templet inom en snar framtid skulle vara på plats:

Daniel: ”Processen har pågått så länge och många har skrattat åt det, så det skulle ju vara väldigt roligt om det blev av! ... Men sen har man ju liksom insett att de här buddhisterna är ju lite festliga, för de är ju om än mer obotliga optimister än vad vi är! ... Ja helt otroligt, men det är som att om det här templet blir av under min livstid eller inte, det får vi väl se!”

Även de som flyttade till Fredrika då bygget av templet verkade stå för dörren har fått förhålla sig till att allt inte gick som man tänkt sig. En del sålde de nyköpta husen igen när det drog ut på tiden medan vissa behållit dem tillsammans med en mer avslappnad inställning till huruvida planerna går i lås eller ej.

Till dessa hör Suus och hennes vän, de var hoppfulla inför templet de första åren men har nu inställningen att ”vi får se, det som kommer det kommer”. Suus påminner dock om det som många ofta verkar glömma, att det faktiskt redan finns ett tempel. I villan intill tempelberget finns ju ett temporärt tempel som den som vill får besöka. Det brukar hon göra, och ibland tar hon med sig vandrarhemmets gäster.

Ingen av mina informanter talar dock om templets fördröjning som något problematiskt, snarare som något oturligt och lite dråpligt. Otur att den primära finansieringen gick omkull och lustigt med den stora optimism de drivande krafterna behåller trots alla om och men.

Om det till slut skulle bli verklighet av tempelplanerna argumenterar mina informanter att det troligtvis skulle ha god effekt på inflyttning. Kanske skulle många flytta hit för att bo i templets närhet och man skulle få mer folk i rörelse. Man argumenterar att detta skulle ge ett uppsving för övriga verksamheter i byn, som affären, hotellet, pensionatet och campingen.

De verkar helt trygga med eventuella konsekvenser av ett tempelbygge. På min fråga om hur det skulle kännas om bilden av Fredrika som förmedlas utåt skulle vara starkt buddhistiskt eller thailändskt betonad får jag också avslappnade svar. Givetvis vore det synd om andra värden som till exempel den vackra naturen glöms bort, men för övrigt verkar inte någon källa till oro finnas. En stor förändring vore en god förändring.

2.5 En bild av barn, en bild av hopp

2.5.1 Avfolkning

Diagrammet som visar invånarantal i Fredrika under de senaste decennierna lämnar inte utrymme för tvetydigheter. Befolkningen har minskat för varje år och utflyttningen har gått snabbast sedan 80-talet och framåt (SCB 2011). Att invånarantalet idag är kritiskt verkar de flesta överens om, det skulle behövas mer folk. Vilket sätt man hantear detta faktum på varierar dock en hel del mellan mina informanter, precis som vilka känslor det väcker.

Britta ser mycket allvarligt på de förändringar som skett:

”Om man ska tänka på vad Fredrika har betytt så är ju det värsta att den håller på att försvinna. När vi flyttade hit 1969 var det 150 personer i skolan och lika mycket småbarn under skolålder. Det fann butiker och allt möjligt, man var egen kommun. Så visst har det hänt fruktansvärt mycket negativt.”

Hon beskriver också utflyttningen med begreppet ”svarta hus” som en granne till henne kallar det. Med detta menas alla de hus som står tomma och utan ljus bakom rutorna största delen av dagen, kanske hela vintern eller till och med hela året om. Vid tiden kring kommunsammanslagningen 1974 berättar hon att framtidshoppet var stort och nya bostäder byggdes. Nu står allt fler obebodda och det fabriks- och kontorshus som tidigare inhytte flera olika företag kallas för ”tystnaden”. Britta upplever utvecklingen som hemsk.

Kjell och Evas svar på min fråga om vad som varit huvuddragen i utvecklingen kommer snabbt och utan tvekan:

”Att barnantalet minskat, inte kommer in nått nytt folk, folk blir äldre och äldre. Och det föds så lite.”

Det är få som är mellan 25-35 år förklarar de för mig, medan det finns många i den högre medelåldern samt äldre pensionärer. Skillnaden är stor bara från 90-talet, när deras barn var små. Då fanns det fortfarande gott om barn i byn, det var liv om kvällarna och hördes rop och lek. Barnen cyklade runt och samlade ihop varandra, träffades på fotbollsplan eller lekte tjuv och polis. Men, säger de med eftertryck: *”det är ju alldeles tyst nu på sommarn i och med att det är så lite barn”*.

2.5.2 Skolan

Själva storleken på skolbyggnaden vittnar på ett påtagligt vis om en annan tid i Fredrika. Det gör även den tomma skolgården. Här finns det fysiskt rum för många, men det ekonomiska utrymmet ansågs för trångt för att högstadiet skulle kunna vara kvar. De lediga utrymmena ser fredrikaborna själva dock fortfarande ett värde i, i gymnasalen samlas barn och ungdomar på torsdagskvällar för att idrotta.

Att barnen spelar en otroligt stor roll för mina informanter går inte att missa. Den framtida utvecklingen runt barn verkar vara en orsak till **både stort hopp och oro**.

Det var under hösten 2011 som barn- och ungdomsnämnden i Åsele kommun föreslog att årskurserna 3-9 på Fredrika skola skulle flytta till Åsele (Johansson 2011). En skarp debatt blossade snart upp och många var mycket kritiska till vad en nedläggning av årskurserna skulle innebära. Både för de barn som skulle tvingas att pendla fram och tillbaka till Åsele varje dag men även för Fredrika som samhälle. Särskilt starka var protesterna från föräldrar till berörda barn. En grupp gick ut i media och sa att de tänkte ta barn och företag med sig och flytta ifrån Åsele kommun om man gjorde verklighet av förslaget (*Flyttar med företaget om skolan försvinner* 2012).

Hösten 2012 kom så det modifierade och slutgiltiga beslutet att högstadieverksamheten skulle läggas ned, vilket innebar att det bara skulle bli 14 elever kvar i låg- och mellanstadium. 11 av dessa tillhörde dock de familjer som hotat att flytta vilket resulterade i att det den följande terminen bara gick 3 elever kvar på skolan i Fredrika.

Beslutet att lägga ner högstadiet i Fredrika är något som alla mina informanter verkar se som en sorts ”hållpunkt” i utvecklingen. Jag får höra en hel del uppenbar ledsenhet och viss ilska.

Britta är mycket missnöjd med beslutet att lägga ned högstadiet och undrar varför kommunen inte kunde se några andra alternativ. För resultatet nu blir ju att barnen från och med årskurs 7 måste åka de 12 milen fram och tillbaka till Åsele varje dag. Hon blir arg av att tänka på de obekvämligheter detta innebär för ungdomar i den ålder just då kroppen utvecklas som mest.

Josefin och Daniel som är småbarnsföräldrar säger att det självklart inte är en optimal situation att deras barn kanske kommer behöva pendla delar av sin skolgång, men har bestämt sig för att ta problemen den dag de kommer och inte gå och gruva sig i förväg.

Suus beskriver vikten av skolan både med tanke på de familjer som redan finns på platsen, såväl som för eventuella framtida inflyttare:

”Jag hoppas att skolan stannar. Åtminstone de yngre klasserna, det skulle locka nya människor. Vi har 2 bäbisar nu (i byn, min anm.), så vi växer långsamt. Ja det är jätteviktigt, för om skolan stänger vem vill då komma hit?”

Suus ser det alltså som att skolan har en betydande roll för bilden av Fredrika utåt. En skola med barn signalerar liv och rörelse medan ett Fredrika utan skola skulle kunna avskräcka eventuella inflyttare.

2.5.3 Nytt hopp

Eva och Kjell håller trots de dystra demografiska trenderna ändå uppe hoppet och börjar faktiskt tro att det kan vara en vändning på gång. Det har nämligen flyttat in ett par nya barn plus att det fötts två små bäbisar sedan förra året, Josefin och Daniels dotter samt deras eget första barnbarn. De säger att man kan börja känna av detta i stämningen i byn och också i sig själva, det känns lite mer positivt.

Josefin och Daniel utvecklar detta, för är det något de tror på så verkar det vara just den stora effekten barn kan ha på Fredrika. Det fick de själva erfara från nära håll:

Daniel: ”Hela tiden när vi väntade barn så var det ju **byns bäbis**, för så fort man var på affärn var det ’Men hur är det med Josefin då?! Hur går det, vart är ni?’ och när det då närmade sig: ’Ja de är kvar hemma än, för jag såg bilen imorse!’”

Josefin: ”Det var så mycket hopp som föddes i och med det också, jag tror det var lite det som hjälpte till att vända vinden, på nått vis så fick man lite hoppet tillbaka, för det kom faktiskt en bäbis.”

Daniel: ”Och är det nått som verkligen kan lätta upp en stämning oavsett vad det är så är det ett barn... Ett barn lättar ju upp vilken stämning som helst och det lättade även upp en hel by, det måste jag säga.”

Josefin som är aktiv i föreningen Fredrikas Framtid berättar om en plan de hoppas förverkliga, att bygga en lekpark i Fredrika.

”Mitt i byn, vid kommunhuset. Just för att en lekpark är ju något som symboliserar barn, framtiden också. Finns det en lekpark då visar man att man satsar på barn och unga familjer. Det här är en by som tror på framtiden!”

2.6 Media

Daniel berättar att det är vanligt att bekanta som aldrig varit i Fredrika inte har så stora förväntningar på byn, men att de får sig en liten aha-upplevelse när de väl kommer hit:

”De förknippar det med nån liten by med grusvägar med nån affär som kanske har öppet nån gång, ’ja ni har väl nån gatlykta ändå?’ det är vad de tror, men sen ’ah det är 10 mil’ (till Umeå, min anm.), sen ’ah skolan har ni’. När folk kommer har de en betydligt sämre förutfattad bild av hur det är, så därför blir de glatt överraskade.”

Men tänker jag, har inte den här glada överraskningen något av en skugga bakom sig, att det faktiskt finns en ganska negativ grunduppfattning om Fredrika hos många som kommer utifrån. Det är först när de själva sett verklighetens Fredrika som besökarna tänker om. Det känns i intervjuerna som att informanterna ibland tvingas värja sig mot denna bild och förvara det Fredrika som de känner till. Så varifrån kommer egentligen denna föreställning?

I samtliga intervjuer jag gör kommer **media** upp på tal och den bild av Fredrika som framställts i tidningar och radio. Hemma hos några informanter tittar vi i en pärm med sparade tidningsurklipp. Det är artiklar som skrivits över många år och på ett eller annat sätt handlar om Fredrika. Snart börjar ett mönster framträda, tonen i artiklarna liksom liknar varandra. Det är ingen munter läsning det är frågan om, rubrikerna säger saker som att befolkningskurvor går ned, skolan ska stängas och att nya strider är i luften.

Mina informanter tvekar inte på att den här typen av information påverkar andras syn på bygden på ett betydande sätt. Eva berättar att folk utifrån ibland säger saker som "Fredrika, finns det kvar?" bara för att de läst i tidningen om avfolkningen.

Informanterna säger att media ibland verkar ha överdrivit händelser. Kjell och Eva belyser även hur rent felaktig information gick ut kring skolförändringen:

Eva: "Ja också vart det så himla... Utåt i media det var precis som att de la ner skolan. Men de gjorde ju inte det, det var ju högstadiet som flyttade. Men utåt i media såg det ut som att de lagt ner, men den fanns ju kvar, det finns ju fortfarande en F-6:a."

Kjell: "Och det är klart de som flyttade vart ju bittra då, man inte fått nått gensvar från kommunen tyckte de."

Eva: "Nej och de hade de ju inte. De vart ju dåligt bemötta. Men det var ändå fel fakta som gick ut i media, det var ju inte sant att skolan lagts ner, den finns ju fortfarande. Så det vart lite snett där, det vore bättre om man hållit sig till sanning och sagt att högstadiet flyttar till Åsele."

3 Analys: Förståelser av plats

I berättelsen har vi fått höra om vad Fredrika är för några av de människor som betraktar platsen som sitt hem. En plats som verkar möta både avveckling och utveckling på samma gång.

För att fördjupa förståelsen för platsen vill jag i detta avsnitt med hjälp av teori analysera en liten del av de många intressanta fenomen som Fredrika visar fram.

Först av allt vill jag återkomma till diskussionen om *space* betydelse i skapandet av vad vi kallar plats.

Den socialkonstruktivistiska ingången hävdar att den mening vi knyter till plats är något **föränderligt**, som blir till av våra egna konstruktioner tillsammans med andra. (Massey 1999b:279)

Utifrån informanternas utsagor kan vi ibland följa den process där betydelsen av en plats förändras över tid. Ett exempel är när Josefin berättar om hur hon tänkte på Fredrika när hon först kom i kontakt med byn:

”Då var det ’men fredrika här kan ingen bo, en liten håla’... I början var det inget alternativ att bo här, men vi började vara här, renoverade helg efter helg, var alltid här. Packade bilen torsdag kväll, och åkte så fort jag var klar i skolan. Med tiden så växte det fram helt enkelt att här ska vi bo.”

Det här kan alltså ses som en tydlig metafor för hur meningen av en plats förändras, hur den mödosamt, sakta men säkert produceras och realiserar. Hur den kunnat gå från ”här kan ingen bo” till att besluta att faktiskt satsa sin framtid och sitt liv där.

Ett annat epitet av platsens rum är som vi var inne på tidigare det utrymme där många olika **bilder och föreställningar samexisterar** (ibid.).

I Fredrika är denna mångfald av bilder påtaglig. Särskilt tydligt kommer det fram när det diskuteras kring utvecklingen som skett över tid och om vad man tror framtiden håller i sin hand. Tydliga kontraster framkommer då man jämför uttalanden av typen "Fredrika håller på att försvinna" med "här bygger vi för framtiden". Skillnaden i vad man ser och förmedlar till mig är så stor att det nästan är svårt att tro att det är samma bygd man talar om.

Än mer kontrastrikt blir det när man påminns om att visionen om ett tempel också den ryms i byn. Även från mina informanter som inte verkar ha mycket egna intressen i buddhism beskrivs templet ändå med hoppfulla och lyckönskande ord. Nog har krafterna bakom tempelplanerna sina egna intressen i Fredrika men de har från början varit noga med att understryka att man vill att templet ska vara till nytta för Fredrika som samhälle (*Tempelriddaren* 2013). Man verkar därmed förenas i förhoppningen om ett levande och vackert Fredrika.

De relationer mellan Fredrika och andra platser som informanterna talar om får mig även att tänka på **imagined geographies**, de geografiska föreställningar som i ett sammanhang av makt kan föra samman eller separera "här" från "där", t.ex. en nation, kultur eller ett lokalsamhälle (Massey 1999a:17).

Det är tydligt i materialet att byns sociala relationer är viktiga ingredienser i platsen Fredrika, det upptog stort utrymme i flera av intervjuerna. Det är alltså genom en känsla av "vi" som platsen verkar tilldelas mening, och med detta en identitet. Enligt dikotomins logik förutsätts därmed även att det finns ett "dom", och "där", vilket vi får exempel på i bland annat Josefin och Daniels jämförelser till Umeå och människor som bor där när de berättade om Fredrika.

När jag frågar Eva och Kjell om det finns någon speciell Fredrika-identitet tvekar de först lite men tar sedan utgång i ortens särskildhet från Åsele:

Eva: "Sen är det ju det att vi tillhör Åselekommun och då är man noga att skilja på att man är Fredrika-bo. Man känner sig absolut inte som en Åsele-bo, fastän man tillhör Åselekommun. Så alltså det är ju *stor* skillnad på Fredrika och Åsele, det är ju vi och dom, ja alltså så känns det ju som."

Kjell: "Vi känner oss väl lite styvmoderligt behandlade från tätorten då kan man säga. Nu är det ju som vi och dom som sagt."

Eva: "Ja det känns ju lite så."

Den geografiska föreställningen Fredrika blir alltså beskriven för mig utifrån avståndstagandet från Åsele. Detta blir viktigt i och med att de

tycker att kommunen ofta sett förbi Fredrika och dess behov. Genom att peka på ett ”dom” blir så ett ”vi” förklarat.

Något som slår mig är att det verkar som att var och en av mina informanter definierar Fredrika utifrån sig själva, utifrån sin egen bakgrund och utifrån det livsskede de befinner sig i. Kjell ser Fredrika med utgångspunkt i hur det förändrats från när han var liten: då var det livligt, nu verkar det tyst och en smula melankoliskt. Britta minns ljuset då hon flyttade hit på 60-talet, nu är det däremot mörkt i husen. Suus som kommer från ett av världens mest tätbefolkade länder ser Fredrika som tystnaden och stillheten, som ett välbehövt utrymme att andas i. Josefin och Daniel ser Fredrika i jämförelse med deras studie- och arbetsort Umeå och anar bygdens framtidshopp återspeglas i deras barn.

Dock får jag uppfattningen att den här typen av inbördes olika synsätt inte upplevs som ett problem. Snarare tycker jag mig se förståelse från informanterna över att andra uppfattar utvecklingen annorlunda än dem själva. Även fast Britta beskriver nuläget i ganska mörka ordalag så tycker hon det är bra att yngre förmågor och tempelivrarna är mer optimistiska. Daniel å sin sida tycker inte heller det är konstigt att hans föräldrars generation har en annan bild än han och Josefin:

”Har man då suttit hela sitt liv och bott i en by och ser att det bara blir sämre sämre, sämre och sämre till idag, när vi har **en affär!** Det har ju inte vi sett, inte varit med om den nedtrappningen. Så med all rätt kan de vara lite pessimistiska.”

Men, lägger han till, någonstans kommer man också till en gräns då det inte fungerar att klaga mer. Josefin berättar till exempel om hur någon på hennes arbetsplats då hon fortfarande var relativt ny i byn sa rakt ut:

”Vad ska du hit för? Flytt åt Lycksele, det finns tio tjänster utåt Lycksele. **Far härifrån medans du har chansen, innan du blir kvar här!!!**”

Hennes höjda tonläge får mig att förstå att det var en stor skillnad på denna kommentar från den andra, lite mildare tungsinthet vi talat om strax innan.

Mina informanter delger mig även att det fram mot slutskedet i alla turerna runt skolans vara eller icke-vara skapades en viss friktion mellan olika attityder i Fredrika. Detta berodde på de olika sätten man hanterade sin frustration och oro inför vad som skulle hända. Mina informanter talar ofta om vikten av att göra det bästa av olika situationer och att hålla hoppet uppe och beskriver det som utmanande att

det alltid blev de mest pessimistiska attityderna som hördes starkast. Det hade ju visserligen sitt syfte, att påverka situationen genom att få medial uppmärksamhet men några av informanterna beskriver det ändå som jobbigt och destruktivt för stämningen i bygden.

När jag reflekterar över deras syn på de olika attityderna börjar jag tänka på den starka **reciprocitet** man verkar ha byggt upp i det sociala sammanhanget, det där att det är så betydelsefullt att ställa upp och dra upp varandra. Det normativa beteendet av hjälpsamhet verkar få ett syfte i att bygga upp känslan av inbördes stöd och trygghet i en tid då andra skyddsnät fyllts med hål.

Den dysterhet som vissa känner när de tänker på den avveckling som skett verkar övriga informanter tycka vara ganska rimlig och logisk. Man förstår att de är kritiska.

Den djupare pessimismen däremot, den som faktiskt påverkade stämningen och framtidshoppet i Fredrika under en period, den verkar upplevas som problematisk.

Kan det vara så att detta förhållningssätt inte passar in lika bra i de kulturella förväntningarna på reciprocitet? För ifall man faktiskt har gett upp, inte kan man väl då dra upp det Fredrika som verkar ha glidit av vägen?

4 Analys: Media & representation

4.1 Medias effekter på Fredrika som plats

Jag vill nu komma tillbaka till och vidare diskutera den framställning av Fredrika i media som informanterna talade om.

Jag får berättat för mig om ett par av de praktiska effekter som medias bild av Fredrika som en eländesbygd kan ha lett till.

Till exempel får jag veta att det är väldigt svårt att få banklån för att starta upp nya verksamheter i Fredrika. Det är ju ingen bank som litar på att det skulle kunna vara möjligt att få igen några pengar berättar Daniel. Entreprenörer kan ha all den erfarenhet och säkerhet som banken önskar, men ska företaget ligga i Fredrika verkar man helt enkelt inte tro på något värde i den.

Ett annat område där det nästan är överdrivet tydligt hur mycket en bild kan påverka utvecklingen är inflyttningsmönster och bostadsmarknaden. Ju mer folk och företag som flyttade från Fredrika desto snabbare började huspriserna sjunka, men det räckte med att templet började ta form i ord och visioner i början av 2000-talet för att de tomma husen ett efter ett köptes upp. Hus som för ett par år sen inte blev sålda för 20-30 000 såldes nu för det tio-dubbla enligt en av mina informanter. Och nu när förtroendet svajar för ifall templet verkligen kommer ta form inom den närmsta tiden är en del av husen åter till salu.

Att påverkan på attraktivitet och inflyttning känns angeläget för de människor jag talar med är föga förvånande. Skillnaden mellan scenariot att befolkningen fortsätter minska respektive att det flyttar in fler människor med barn är som vi tidigare hört, för många den allra viktigaste frågan för hur Fredrikas fortsättning kommer se ut.

Jag får smak av en ganska jämnfördelad dos **irritation, upprördhet** och **uppgivenhet** hos mina informanter när vi pratar om det här med representationen av Fredrika. Det är uppenbart att mediabilden påverkar mer än bara rent praktiska aspekter som ovan, den påverkar även mycket tydligt mina informanter **känslomässigt**. Kanske har de accepterat att avvecklingen har skett men det låter som att medias framställning har känts som att få salt strött i såren. Salt som gör det svårare för dem att gå vidare och ta nya tag. Som om de inte bara befinner sig i uppförsbacke utan dessutom i hårda ords motvind.

Att platsen som socialt och kommunikativt space innebär en mångfald av bilder har vi redan diskuterat. Det finns inget *ett* Fredrika utan variationen av målningar får min förståelse av Fredrika att mer och mer börja likna ett galleri.

Media har inte som syfte att definiera en plats men när man gör representationer har man möjlighet att välja vilka tavlor ur galleriet som visas fram. Frågan är om det i det mediala rummet finns plats för mer än en?

4.2 Kampen om bilderna

I ett nyinspelat reportage av P4 Västerbotten görs en skildring från Fredrika (*Förmiddag i P4 Västerbotten* 2015). Reportern talar under inslaget med ett antal invånare och samtliga ger spektakulärt positiva bilder av orten. De intervjuade må vara infödda eller inflyttade från andra delar av landet eller världen, men alla visar sig stortrivas. Ingen saknar *någonting* i Fredrika, inte överhuvudtaget. När reportern vid ett tillfälle frågar om inte avstånden känns långa svarar den intervjuade tvärsäkert och nästan utmanande: ”*det är ju bara 12 mil till Ume, eller inte ens det*”.

I detta inslag, där Fredrikas invånare får en aktiv roll i framställningen möter vi alltså helt andra bilder än de som diskuterades i förra avsnittet.

Då Hall undersökte representation i TV fann han att det fanns tre olika sätt som människor *avkodar* eller hanterar mötet med de mediala gestaltningarna på. Antingen accepterar man gestaltningen eftersom man själv befinner sig och verkar inom den dominanta diskursen. Den andra avkodningen kännetecknas av att man i stora drag accepterar den dominanta meningen som förmedlas men med vissa restriktioner.

Eller så sker det som vi här ser exempel på i Fredrika, man ser igenom framställningens objektivitet och förkastar denna vilket är den tredje sortens avkodning (Hall 1973:137).

Det verkar som att en grupp i Fredrika fokusera på att metodiskt föra ut en alternativ representation. En som kanske kan ge lite mer sanningenliga bilder, utifrån de bilder som är sanna för dem.

Daniel: ”Nu är det åt andra hållet, vi försöker trycka fram det andra, allt som är positivt, och lägga fram det.”

Josefin: ”När vi arrangerar nånting så skriver vi om det och skickar in till tidningarna bara för att det ska synas att det händer nånting, att det är folk som är aktiva och gör nånting... Visa på motsatsen, att det finns annat också än bara... Hjälpa att vända den här trenden och bilden.”

Detta verkar vara något som engagerar Josefin och Daniel mycket. Jag anar att de som är unga, med en mer positiv framtidssyn än en del andra känner ett visst ansvar att ta på sig det här. För vem skulle annars göra det?

Josefin introducerade mig till en intressant grupp på Facebook som heter ”Allt som händer i FREDRIKA!”. Beskrivningen av gruppen lyder:

”Den här gruppen har till syfte att sprida positiva nyheter om allt som händer i Fredrika, stort som litet! Välkommen att lägga till medlemmar och nyheter om evenemang, samt dela med dig av bilder av sånt som rör händelser i Fredrika!”

Här ser vi inlägg från de senaste föreningsaktiviteterna, foton på naturens växlingar, arbetsannonser och notiser om uppkommande evenemang. Att gruppen har 180 medlemmar gör det tydligt att det finns en efterfråga från människor med någon form av koppling till Fredrika efter att få höra den här sortens nyheter och bidra till att reproducera en annan mening.

4.3 Vad styr berättelserna?

Som nämndes tidigare är begreppet representation nära sammanknutet med meningsskapande. Att undersöka platsen genom representationer handlar alltså om att se vilken mening som den genom språk blir beströdd med. En funktion av gemensam mening är att organisera beteende. Detta är betydande då regler och normer som styr det sociala livet skapas och hålls vid liv. Reproduktionen av mening blir därför ett betydande redskap för påverkan och maktutövning (Hall 1997a:1-4).

I Fredrika verkar detta vara ett välkänt faktum. Kampen om en alternativ gestaltning förs med anledning att påverka vilken mening som tillskrivs platsen och för att själva återfå en del av inflytandet över representationen. Men vad är det då som styr vilken mening som sprids i den mediala framställningen av Fredrika?

Jag tror att detta är en diskussion som med fördel kan sättas in i en större och mer omfattande debatt som parallellt sker på en större skala i Sverige just nu.

En rad olika medier har nämligen den senaste tiden valt att belysa frågor om urbanisering och landsbygdsutveckling genom att kritiskt diskutera just porträttering av stad respektive land (se exempelvis *Kobra* 2015, *Karlavagnen* 2015, Lenas 2014).

Istället att som i Facebook-gruppen ”Allt som händer i FREDRIKA” tydligt framföra en alternativ representation, försöker de flesta av dessa artiklar och program diskutera orsaker bakom och följer av att gestaltningen ser ut som den gör. Bland de teman som diskuteras kan bland annat nämnas den centralisering av nyhetsbevakningen som skett, där en tredjedel av svenska tidningars lokalredaktioner lagt ned under de senaste 10 åren. Resultatet blir att många landsbygdsområden hamnar i en medieskugga, utelämnas ur rapporteringen och därmed osynliggörs (Gustafsson 2014).

En annan källa till diskussion är på vilket sätt gestaltningen av stad respektive landsbygd sker och vilka laddningar de olika framställningarna förmedlar. Av vissa anses skildringarna vara både orättvisa, felaktiga och bidragande till utarmningen av landsbygden (se Westholm 2015).

Ett begrepp som mer och mer börjar höras i denna debatt är **den urbana normen**, eller **stadsnormen**. En entydig definition av begreppen verkar ännu inte vara etablerad, men i två undersökningar producerade åt Jordbruksverket preciseras en sådan som ett obalanserat maktförhållande mellan stad och landsbygd, där staden är den part som överordnas (Kärrbäck 2014: 34). Det är en norm som i sig har idén om landsbygden som mindervärdig och otillräcklig, att den utan stöd från staden skulle gå under. Begreppet förtydligar även den symmetri som leder till att det är staden som i det offentliga rummet tillåts definiera landet, eftersom det är denna som har normaliserats. (Rönblom 2014:16)

Om vi tar ner detta till Fredrika igen så framträder plötsligt en märklig men ändå rationell logik i att det ofta blir just den urbana utblicken

som ges företräde att beskriva Fredrika snarare än det rurala. Människor som spenderar sina liv i en by med 200-250 invånare, omgiven av landsbygd och mindre tätorter får ändå i sin lokala tidning finna sig i att definieras utifrån en stadsnorm.

Självklart är medial representation ensam om att tilldela mening och skapa normer och maktförhållanden mellan stad och landsbygd, utan en rad olika företeelser skulle kunna räknas in. Dessa kan dessvärre i denna uppsats inte undersökas närmre utan får förhoppningsvis bli ämne för framtida forskning.

5 Slutord

Representations sometimes call our very identities into question. We struggle over them because they matter – and these are contests from which serious consequences can flow. They define what is ‘normal’, who belongs – and therefore, who is excluded” (Hall 1997a:10)

Månader har gått när jag nu gått igenom intervjumaterialet och skriver slutorden till denna studie av Fredrika. De målningar som mina informanter valde ur galleriet var inte entydiga men ändå överraskande överens. Och nu är det plötsligt jag som blir medium och kanal för att sprida mening, orden som jag sitter och skriver blir stoffet i den representation som jag kommer att visa upp.

Den bild av Fredrika jag önskar hålla fram är den av en liten plats med ett stort värde, som dessutom är *centralort* i en viktig debatt. För vad leder det egentligen till att en stadsnorm är vad som styr representationen av landsbygd som Fredrika?

Jag tycker mig se bevis på **en ond cirkel** där den urbana normen beskriver Fredrika ur en negativ vinkling, som ett typ-exempel på den avvikande, oattraktiva landsbygden. Denna representation ger i sin tur genom sin blotta existens näring åt den norm den speglar och de två kan så livnära sig av varandra. En följdfråga blir då vilken mening som är kopplad till begrepp som ”oberoende media” och vilka möjligheter det finns att konfrontera och kanske bryta destruktiva normer?

Här blir initiativ som de i Fredrika, att arbeta för en alternativ representation väldigt intressanta. Skulle samma mekanism som tycks skapa och reproducera stadsnormen kunna vara verksamt i deras representation och livnära en annan norm? En där referenspunkten ligger närmre ”här” än ”där”?

Vissa kanske skulle säga att det är att räkna med för mycket att en positiv framställning av Fredrika på allvar skulle kunna påverka den rådande stadsnormen. Men eftersom det verkar som att liknande diskussioner nu förs i en mängd byar och samhällen, såväl som på nyhetskontor i centrala Stockholm, kanske det är en tanke värd att fundera över en extra gång?

För styr man representationen så påverkar man normen, och därmed även en betydande del av den mening som tillskrivs en plats.

Till sist vill jag även lyfta att den rådande representationen av svensk landsbygd enligt mig är ett betydande problem även ur **frihets-** och **rättvisesynpunkt**. En offentlig media som abnormaliserar valet att leva utanför storstäderna medverkar till att skapa en praktisk verklighet som gör det i bästa fall besvärligt, i värsta fall omöjligt, för människor att göra ett fritt val kring var man vill leva sina liv.

Eriks ord förtydligar vad jag menar:

”Jag tror ändå den förutfattade meningen är ”men de har ju valt att bo där själva, men flytt därifrån! Det är väl ingen som tvingar dem att bo där ute, varför ska de bo där för?”

...Men alltså att ge upp ett liv bara för att... flytta från ett ställe bara för att... alltså du trivs ju..!”

Att ge upp sitt liv för en förutfattad mening. För normer och för en misstanke att folk trots allt nog får skylla sig själva.

Är vi på väg att ge upp hela vår landsbygd för det samma?

Referenser

Buddharama tempel i Fredrika (2014), *Temple Buddharama*. Tillgänglig: <http://www.fredrikatempel.se/> (2015-05-29)

Flyttar med företaget om skolan försvinner. (2012). *Folkbladet*, 8 mars. Tillgänglig: <http://www.folkbladet.nu/301973/flyttar-med-foretagetom-skolan-forsvinner> (2015-05-25)

Förmiddag i p4 västerbotten (2015). [radioprogram]. Sveriges radio, P4, 6 maj. Tillgänglig: <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/542451?programid=284> (2015-05-25)

Gustafsson, C. (2014) "Staten har lämnat oss!" Se landet! [Blogg] 22 september. Tillgänglig: <https://selandet.wordpress.com/2014/09/22/staten-har-lamnat-oss/> [2015-06-01]

Hall, S. (1973). Encoding/decoding. I Hall, S., Hobson, D., Love, A. & Willis, P. (red.) *Culture, media, language: working papers in cultural studies*. London: Hutchinson, ss 128-138.

Hall, S. (1997a). Introduction. I Hall, S. (red.) *Representation: Cultural representations and signifying practices*. California: Sage & Open University. Ss 1-14.

Hall, S. (1997b). The work of representation. I Hall, S. (red.) *Representation: Cultural representations and signifying practices*. California: Sage & Open University. Ss 15-28.

Härdmark, E. (2006). Läget i Thailand försenar templet. *Svenska dagbladet*. 25 november. Tillgänglig: http://www.svd.se/laget-i-thailand-forsenar-tempel_355730 (2015-05-25)

Johansson, J. (2011). Dyster prognos för Fredrika skola. *Västerbottens-Kuriren*. 28 oktober. Tillgänglig: <http://www.vk.se/548512/dyster-prognos-for-fredrika-skola> (2015-05-25)

Johansson, J. (2012). Templet får klartecken. *Västerbottens-Kuriren*. 19 december. Tillgänglig: <http://www.vk.se/765841/templet-far-klartecken> (2015-05-25)

- Karlavagnen* (2015). Fördomar och förakt för folk på landet- finns det? [radioprogram]. Sveriges radio, P4, 1 april. Tillgängligt: <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/526021?programid=3117> (2015-05-25)
- Kobra* (2015) Stad och land -del 1. [TV-program]. Sveriges television, SVT 1, 28 april.
- Kvale, S., & Brinkmann, S., (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB
- Kärrbäck, A. (2014). *Diskursiva hierarkier i den regionala utvecklingen: En diskursanalys av maktordningen mellan stad och landsbygd i sex svenska regionala utvecklingsstrategier*. Kandidatuppsats Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet. Stockholm: universitet.
- Lenas, S., (2014). Storstadsdominans förvränger bilden av landsbygden. *Dagens nyheter*. 19 juni. Tillgänglig: <http://www.dn.se/kultur-noje/storstadsdominans-forvranger-bilden-av-landsbygden/> (2015-06-01)
- Massey, D. (1999a). Issues and debates. I Massey, D., Allen, J., Sarre, P. (red.) *Human geography today*. Cambridge: Polity press. Ss 1-21.
- Massey, D. (1999b). Spaces of politics. I Massey, D., Allen, J., Sarre, P. (red.) *Human geography today*. Cambridge: Polity press. Ss 279-294.
- Putnam, R. D., Leonardi, R., Nanetti, R. (1993). *Making democracy work: Civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton university press
- Putnam, R. D., (1995). *Bowling Alone: America's Declining Social Capital*. Journal of Democracy, Januari, ss 65-78.
- Rönblom, M. (2014). *Ett urbant tolkningsföretade? En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy*. Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet. Umeå: Universitet.
- SCB/Statistiska Centralbyrån (2011). *Befolkning per tätort 1960-2010* [Elektronisk]. Stockholm: SCB. Tillgänglig: http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Miljo/Markanvandning/Tatorter-arealer-befolkning/12994/13001/Befolkning-och-arealer/274927/ (2015-05-29)
- Stuart Hall: Representation & the media* (1997) [film]. Regissör Sut Jhally. Northampton: Media education foundation.
- Studieförbundet Vuxenskolan Åsele-Fredrika (red.) (1982). *Boken om Wiska*. Fredrika: Studiegruppen Bygd i förvandling
- Tempelriddaren* (2013) [film]. Regissör: Ola Holmström & Jan Färingö. Umeå: Sveriges Television Umeå.
- Westholm, E. (2015) Landsbygden i medierna: Nedmörkt och duggregn. *Dalademokraten*, 9 mars. Tillgänglig: <http://www.dalademokraten.se/kultur/landsbygden-i-medierna-nedmorkt-och-duggregn> (2015-06-01)

Åsele kommun (2013). *Åsele kommun på väg mot 2030: Översiktsplan del 1*. Åsele:
Åsele kommun